

Thần Tài có thực sự “phù hộ”?

ISSN: 2734-9195

11:15 26/02/2026

Ngày Thần Tài rồi sẽ qua. Giá vàng có thể tăng, có thể giảm. Đám đông sẽ tan. Chỉ có một thứ ở lại: thói quen sống và làm việc của mỗi người. Và có lẽ, “Thần Tài” đáng tin nhất không nằm trên bàn thờ, mà nằm trong chính sự tinh tấn lặng lẽ mỗi ngày.

5 giờ sáng. Trước một tiệm vàng trung tâm Hà Nội, hàng người đã kéo dài cả trăm mét. Có người co ro trong áo khoác mỏng, tay cầm sẵn tiền mặt. Có người livestream cảnh “đi xin lộc”. Trên bàn thờ gia đình, nhang khói nghi ngút. Ai cũng mong một năm hanh thông.

Ngày vía Thần Tài năm nào cũng vậy. Không ai sai khi mua vàng. Không ai sai khi giữ một niềm tin. Điều đáng nói là tâm thế phía sau hành động ấy: chúng ta đang đầu tư, hay đang chờ được ban phát?

Ở góc độ văn hóa, một ngày “lấy vía” đầu năm có thể xem như nghi thức tâm lý. Con người cần biểu tượng để khởi đầu. Một thỏi vàng nhỏ có thể tạo cảm giác an tâm, như một lời nhắc: năm nay phải làm ăn nghiêm túc hơn.

Vấn đề nảy sinh khi biểu tượng bị hiểu thành nguyên nhân.

Trong giáo lý, luật Nhân quả là nguyên lý nền tảng: hành động có chủ ý sẽ đưa đến kết quả tương ứng. Không ai có thể “xin” thay cho người khác. Không một lực lượng nào xóa được hậu quả của hành động mình đã làm.

Nếu tài lộc có thể được quyết định bởi một ngày cúng lễ, thì công sức lao động, kỹ năng, kỷ luật tài chính... trở nên thứ yếu. Khi ấy, niềm tin vô tình làm suy yếu trách nhiệm cá nhân.

Hình ảnh chỉ mang tính chất minh họa. Ảnh: St

Đức Phật không phủ nhận mong muốn có đời sống sung túc. Trong Kinh Dīghajānu, thuộc Tăng Chi Bộ Kinh, Ngài dạy bốn điều đưa đến hạnh phúc đời này của một cư sĩ: siêng năng trong nghề nghiệp, biết bảo vệ tài sản, có bạn lành, và sống quân bình.

Không có nghi thức cầu tài nào trong danh sách đó.

Sự giàu có, theo tinh thần này, không phải quà tặng. Nó là kết quả của tinh tấn và Chính mạng – kiếm sống chân chính, không gây hại.

Dĩ nhiên, có người sẽ phản biện: đời sống đâu chỉ có lao động là đủ. Có những yếu tố may rủi, thời vận, hoàn cảnh khách quan.

Đúng. Phật giáo không đơn giản hóa đời sống thành một phương trình cơ học. Trong cùng bộ kinh ấy, đức Phật cũng nói đến quả báo của bố thí, của đời sống thiện lành. Người biết cho đi thường có nhiều thuận duyên: được tin cậy, được giúp đỡ, được tôn trọng.

Nhưng “thuận duyên” không phải là sự ban phát tùy hứng. Nó vẫn là kết quả của nhân đã gieo. Phước báu không sinh ra từ khẩn nguyện. Nó sinh từ hành động.

Sự khác biệt nằm ở chỗ: ta tin rằng nghi thức tự thân tạo ra tiền bạc, hay ta hiểu đó chỉ là lời nhắc nhở để sống tốt hơn?

Một ranh giới khác cũng cần phân định: giữa ước nguyện chính đáng và tham ái.

Ước nguyện chính đáng là mong muốn có tài sản để chăm lo gia đình, phụng dưỡng cha mẹ, làm điều thiện. Tham ái là cơn khát không đáy – luôn muốn nhiều hơn, luôn lo sợ mất mát, luôn phụ thuộc vào dấu hiệu “được lộc”.

Phật giáo không xem tiền là xấu. Cái bị cảnh báo là sự dính mắc. Khi tài sản trở thành thước đo giá trị bản thân, hoặc khi niềm tin vào một ngày “đẹp vía” thay thế cho thói quen làm việc có kỷ luật, thì vấn đề không còn nằm ở vàng, mà ở tâm.

Có lẽ, điều đáng suy nghĩ nhất không phải là nên hay không nên mua vàng ngày Thần Tài. Văn hóa có đời sống riêng của nó.

Điều đáng hỏi là: ta đang đặt niềm tin vào đâu?

Nếu tin vào nghi thức nhiều hơn tin vào nỗ lực, thì đó là sự lệch trục.

Nếu xem ngày này như một cột mốc nhắc mình tinh tấn hơn, sống lương thiện hơn, thì đó lại là cách hiểu khác.

May mắn, nhìn từ Nhân quả, không phải điều rơi từ trời xuống. Nó là điểm gặp giữa hai yếu tố: phước báu và trí tuệ.

Phước báu đến từ bố thí, từ sự rộng rãi, từ cách ta đối xử với người khác. Trí tuệ đến từ học hỏi, quan sát, điều chỉnh sai lầm.

Khi hai dòng tích lũy ấy đủ dày, cơ hội xuất hiện. Người ta gọi đó là may mắn.

Ngày Thần Tài rồi sẽ qua. Giá vàng có thể tăng, có thể giảm. Đám đông sẽ tan. Chỉ có một thứ ở lại: thói quen sống và làm việc của mỗi người.

Và có lẽ, “Thần Tài” đáng tin nhất không nằm trên bàn thờ, mà nằm trong chính sự tinh tấn lặng lẽ mỗi ngày.

Tác giả: **Cao Văn Kháng**